Malmö stad
Stadskontoret

Principer för beräkning av demografieffekt i Malmö stads budget

I budgeten tas hänsyn till att vissa nämnders åtagande ökar då antalet nya invånare blir fler. Nämndens ekonomiska ram räknas upp utifrån denna demografieffekt. Om antalet invånare minskar görs motsvarande avdrag.

Demografieffekten beaktas i det basalternativ som stadskontorets ekonomiavdelning räknar fram inför den politiska beredningen av budgeten och ingår i nämndernas ekonomiska ramar som fastställs i budgeten av kommunfullmäktige.

Ramjusteringar för demografin görs för verksamheter där det finns ett direkt samband mellan befolkningsutveckling och resursåtgång. Det gäller i första hand för nämnder som i huvudsak driver en för kommunen obligatorisk verksamhet men även för delar av kultur- och fritidsverksamheten. Beräkningarna av demografieffekt görs enligt en schabloniserad modell med faktorer som inte är direkt påverkbara för en enskild nämnd. Beräkningsmodellen utgår från att verksamheten för nya invånare drivs med samma ambitions- och kostnadsnivå (enligt kommunbidraget) som den befintliga verksamheten.

Beräkningarna utgår från den befolkningsprognos som beslutats av kommunstyrelsen våren året före budgetåret. Befolkningsförändringen räknas fram som beräknat antal folkbokförda invånare i Malmö under budgetåret jämfört med antalet i budgeten året före. Antalet invånare för respektive år beräknas som ett genomsnitt av befolkningsprognosen för 31 december budgetåret och året före budgetåret.

För kultur- och fritidsverksamheten beräknas demografieffekten för verksamheter som direkt bedöms påverkas av stadens befolkningsutveckling. För kulturnämnden ingår bibliotek, kulturhus, mötesplatser, kulturstöd samt Malmö kulturskola och för fritidsnämnden ingår idrottslokaler (utanför skoltid), idrottsplatser och andra typer av aktivitetsytor, fritidsgårdar, föreningsbidrag och evenemang i demografiberäkningarna. Övriga kulturverksamheter (museum, konsthall, stadsarkiv och nämnd/administration) och fritidsnämndens större rekreation-/motions- och badanläggningar beaktas inte i demografiberäkningarna. För dessa verksamheter bedöms resursbehovet förändras utifrån en trappstegseffekt och inte direkt korrelera med befolkningsförändringen.

Tekniska nämnden erhåller demografi genom löpande avrop från kommunstyrelsens anslag till förfogande för demografiinvesteringar. Med demografiinvesteringar avses investeringar som genomförs för att Malmös folkmängd växer. Medel avsätts inom kommunstyrelsens anslag till förfogande vid varje års budgetbeslut för att kompensera tekniska nämnden för ökade drifts- och underhållskostnader för dessa investeringar. Avrop görs i takt med att investeringarna aktiveras.

Förändringar till följd av beslut KF 260224 §31 (Uppdrag budget 2023 - Utifrån nuvarande modell för uppräkning för demografieffekter och kompensation för pris och lön utreda möjligheter för en mer ändamålsenlig styrning)

Uppdaterad åldersviktning

Ovanstående beslut innefattar beslut att uppdatera åldersviktningar för de nämnder som har sådana i beräkningen av demografieffekt enligt nedanstående tabell. Av tabellen framgår gamla och nya åldersvikter.

De nya åldersvikterna har tagits fram tillsammans med berörda förvaltningar. Generellt gäller att en uppdatering av vikterna ökar relevansen genom att aktualiteten ökar. Avseende arbetsmarknads- och socialnämnden har metoden justerats genom att använda nämndens Kostnad per brukare-undersökning (KPB) för 2024-2025. Detta innebär att en större del av verksamheten ingår i beräkningen jämfört med de gamla vikterna. En justering av omfattningen av den äldsta åldersgruppen har gjorts baserat på när individen kan söka statligt äldreförsörjningsstöd.

De uppdaterade åldersviktningarna innebär förändrade demografieffekter i olika utsträckning för berörda nämnder. Åldersviktningarna för arbetsmarknads- och socialnämnden bör ses över vid lämpligt framtida tillfälle för att fånga en eventuell effekt av aktivitetskravet.

Utökad demografikompensation

Ovanstående beslut innefattar även beslut om avskaffande av så kallad utökad demografikompensation. Utökad demografikompensation för hyror lämnades till förskole- och grundskolenämnden under perioder då det fanns behov av en kraftig utbyggnad. Denna extra kompensation gav nämnderna ekonomiska förutsättningar att under en expansiv period kunna bygga nya förskolor och skolor utan att detta inverkade på verksamhetens kvalitet. För 2026 gav denna delberäkning ingen effekt, då båda nämnderna beräknades ha minskande befolkning.

Beräkning av demografieffekt per nämnd i budget 2027

Nämnd	**Verksamheter**	**Befolkningsunderlag**
Förskolenämnd	Samtliga verksamheter	Förändrat antal invånare i åldersgruppen 1–5 år
Grundskolenämnd	Samtliga verksamheter	Förändrat antal invånare i åldersgruppen 6–15 år
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och kommunalt aktivitetsansvar	Förändrat antal invånare i åldersgruppen 16–19 år

Nämnd	Verksamheter	Befolkningsunderlag
Hälsa-, vård- och omsorgsnämnd	Samtliga verksamheter	Förändrat antal invånare per åldersgrupp: 20–64 år (vikt: 0,04) *Gammal vikt: 0,05* 65–79 år (vikt: 1,00) *Gammal vikt: 1,00* 80–84 år (vikt: 3,92) *Gammal vikt: 4,16* 85–89 år (vikt: 7,43) *Gammal vikt: 7,64* 90-w år (vikt: 14,55) *Gammal vikt: 12,32*
Funktionsstödsnämnden	Delar av nämndens verksamheter exklusive nedanstående insatser samt exklusive bostad med särskild service enligt LSS (egen och extern regi).	Förändrat antal invånare per åldersgrupp: 0–19 år (vikt: 1,00) *Gammal vikt: 1,00* 20–64 år (vikt: 1,12) *Gammal vikt: 1,06* 65-w år (vikt: 1,09) *Gammal vikt: 0,63*
Funktionsstödsnämnden	Insatserna daglig verksamhet, korttidsvistelse utanför hemmet och korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år samt SoL-insatserna särskilt boende, korttidsplats och boendestöd.	Förändrat antal brukare per insats i enlighet med ärende STK-2024-897 ”Principer och modeller för tilldelning av budgetram från kommunfullmäktige till funktionsstödsnämnden”.
Arbetsmarknads- och socialnämnden	Samtliga verksamheter	Förändrat antal invånare i åldersgruppen: 0–12 år (vikt: 1,23) *Gammal vikt: 0,37* 13–17 år (vikt: 4,14) *Gammal vikt: 4,76* 18–25 år (vikt: 2,20) *Gammal vikt 1,24* 26–40 år (vikt: 1,00) *Gammal vikt: 1,00* ~~41–65 år (vikt: 1,11)~~ 41-66 år (vikt: 1,45) ~~66-w år (vikt: 0,11)~~ 67-w år (vikt: 0,13)

Nämnd	**Verksamheter**	**Befolkningsunderlag**
Kulturnämnden	Bibliotek, kulturhus, mötesplatser, kulturstöd och kulturskola.	Förändrat antal invånare i åldersgruppen: -5 år (vikt: 2,4) *Gammal vikt: 2,0* 6–19 år (vikt: 4,1) *Gammal vikt: 3,3* 20-w år (vikt: 1,0) *Gammal vikt: 1,0*
Fritidsnämnden	Samtliga verksamheter med undantag för bad och större rekreations-/motions-anläggningar.	Förändrat antal invånare i åldersgruppen: 4-5 år (vikt 1,0) *Gammal vikt: 1,0* 6–19 år (vikt: 3,9) *Gammal vikt: 1,5* 20–25 år (vikt: 0,4) *Gammal vikt: 1,0* 26-w år (vikt: 0,2) *Gammal vikt: 0,1*